

KORRUPTIOTORJUNNAN KÄYTÄNNESÄÄNNÖT

TIIVISTELMÄ

KONSERNIJOHTAJAN VIESTI	3
MIKSI VINCI TARVITSEE KORRUPTIOTORJUNNAN KÄYTÄNNESÄÄNNÖT?	4
YLEISET SÄÄNNÖT	5
Korruption määritelmä	5
Oikeudelliset puitteet	5
Korruptio ja siihen liittyvät lainvastaiset toimet	6
Eturistiriidat	6
Korruption torjunta kuuluu kaikille	7
KORRUPTIORISKIT KONSERNIN ERIKOISALOILLA	8
Julkisten tai yksityisten hankkeiden, sopimusten tai julkisten hankintasopimusten yhteydessä	8
Suhteissa virkamiehiin	10
Muut tilanteet	10
MENETTELYTAPASÄÄNNÖT JA NEUVOT	11
Asiakassuhteet julkisten tai yksityisten hankkeiden, sopimusten tai hankintasopimusten yhteydessä	12
Palvelun suorittajan käyttö	13
Voitelurahat	15
Liikelahjat ja kutsut	17
Poliittinen osallistuminen, mesenaattitoiminta, sponsorointi	20
TOTEUTUS	22
Konsernin yksiköiden tehtävä	22
Työntekijöiden tehtävä	22
Sisäinen varoitusjärjestelmä	22
Kurinpitojärjestely – seuraamukset	22

KONSERNIJOHTAJAN VIESTI

Yhtiömme **Ohjelmajulistus** edistää eettisten periaatteiden kunnioittamista.

Yhtiömme **Eettiset toimintaohjeet** sisältävät kaikkia yhtiöitämme ja työntekijöitämme koskevat menettelytapasäännöt.

Korruptiotorjunta kuuluu näistä periaatteista ensisijaisimpiin.

Kaikkien VINCI-konsernin työntekijöiden on paitsi käyttäydyttävä moitteettomasti myös osallistuttava tehtäviensä puitteissa korruption vastaiseen torjuntajärjestelyyn.

Järjestely perustuu muun muassa näihin Korruptiotorjunnan käytäntesääntöihin, korruption riskien tunnistamiseen ja ennaltaehkäisevien toimien käyttöönottoon.

Näiden käytäntesääntöjen tarkoituksena on selventää Eettisissä toimintaohjeissa annettuja sääntöjä korruption eri muotojen torjuntaan liittyen.

Pyydän eri toimialojemme johtajia levittämään tietoa tiimiensä keskuuteen siinä muodossa, joka heidän mielestään tehokkaimmin varmistaa sääntöjen noudattamisen, ja täydentämään sääntöjä tarvittaessa kyseisten toimintojen ja maiden erityistarpeiden mukaan.

Xavier Huillard,
konsernijohtaja, VINCI

MIKSI VINCI TARVITSEE KORRUPTIOTORJUNNAN KÄYTÄNNESÄÄNNÖT?

Korruptio vahingoittaa käyttäytymistapana vakavasti taloutta, kestävää kehitystä sekä kansainvälisen ja kotimaankaupan tehokkuutta vääristämällä kilpailua kuluttajien ja yritysten tappioksi. Tämän vuoksi **korruptio on laitonta** lähes kaikissa maailman maissa.

VINCI ON OTTANUT TEHTÄVÄKSEEN TOIMIA ESIMERKILLISESTI.

VINCI-konserni ei hyväksy korruptiota.

Jokaisen konsernin työntekijän on omaksuttava moitteeton käytös korruption torjunnassa.

VINCI-konserni on ilmaissut sitoutumisensa korruption torjuntaan:

- Liittymällä jo vuonna 2003 **Yhdistyneiden Kansakuntien Global Compact -aloitteeseen**, jonka 10. periaate on: "Yritysten tulee toimia kaikkia korruption muotoja vastaan, mukaan lukien kiristys ja lahjonta."
- Vahvistamalla **VINCIn Eettisten toimintaohjeiden mukaiset** käyttäytymissäännöt, joita jokaisen konsernin työntekijän on noudatettava. Näihin sääntöihin kuuluvat laillisuuden kunnioittaminen ja korruption torjunta.
- Laatimalla **VINCIn Ohjelmajulistus**, jonka toinen sitoumus kuuluu: "Eettisyys on sopimustemme ja asiakassuhteidemme ytimessä. Yrityksemme toimivat Eettisten toimintaohjeiden mukaisesti kaikkialla maailmassa."

VINCI-konserni harjoittaa toimintojaan useissa maissa eri tytäryhtiöiden välityksellä. Konsernin maine riippuu jokaisesta tytäryhtiöstä ja konsernin jokaisesta työntekijästä. Jokaisen tytäryhtiön ja jokaisen konsernin työntekijän on noudatettava erittäin tiukkoja vaatimuksia.

Näiden Korruptiotorjunnan käytäntöjen tavoitteena on auttaa työntekijöitä ymmärtämään ja noudattamaan konsernin Eettisiä toimintatapoja ja sääntöjä.

Ohjeissa selvennetään, missä muodossa korruptioriskejä voidaan kohdata konsernin toimintojen yhteydessä. Ohjeissa annetaan niin ikään vastauksia kysymyksiin, joita työntekijöille voi tulla heidän kohdatessaan tilanteita, joissa esiintyy korruptioriski. Käytännösäännöstyössä tarkennetaan, mikä on kiellettyä ja mikä sallittua, ja missä tapauksissa työntekijöiden on pyydettävä apua.

Kaikkia mahdollisesti vastaan tulevia tilanteita ei ole käsitelty tyhjentävästi. Jokaisen on käytettävä maalaisjärkeä ja tarkistettava tapauskohtaisesti ja järjestelmällisesti yksikkönsä tai oman yhtiönsä laatimat erityiset säännöt.

Mikäli tämän säännösten menettelytapamääräyksiä on vaikea tulkita, jokaista työntekijää kehoitetaan keskustelemaan niistä oman esimiehensä tai oman yhtiönsä, yksikkönsä tai konsernin lakimiesten ja eettisistä asioista vastaavien kanssa.

YLEISET SÄÄNNÖT

Korruption määritelmä

Korruptiolla tarkoitetaan⁽¹⁾: ”lahjuksen tai muun **perusteettoman edun** tai edun mahdollisuuden pyytämistä, tarjoamista, antamista tai hyväksymistä joko suoraan tai välillisesti siten, että se **vaikuttaa tehtävien asianmukaiseen suorittamiseen** tai käyttäytymiseen, jota lahjuksen, perusteettoman edun tai edun mahdollisuuden **vastaanottajalta edellytetään.**”

Tähän epärehelliseen käyttäytymiseen liittyy käytännössä ainakin kaksi toimijaa:

- se, joka aikoo käyttää valtuuksiaan tai vaikutusvaltaansa petollisesti suosiakseen kolmatta osapuolta edun vastineeksi;
- ja se, joka aikoo tarjota tai toimittaa tämän edun.

Lisäksi korruptiota edistävä henkilö on **avunantaja** ja toimesta hyötyvä perusteettoman edun saaja on **kätkijä**. Myös he ovat vastuussa. Ranskan laissa korruptio rinnastetaan **vaikutusvallan väärinkäyttöön**.

Korruptiotoimeksi katsotaan myös seuraavat:

- vaikka etua tarjoava toimii ulkopuolisen (välittäjän, kaupallisen asiamiehen, alihankkijan, tavarantoimittajan, liikeyrityksen tms.) välityksellä;
- vaikka edun vastaanottaja ei ole sen lopullinen saaja (saaja voi olla sukulainen, ulkopuolinen henkilö ym.);
- vaikka petollinen toiminta ja perusteettoman edun antaminen eivät tapahdu samanaikaisesti (perusteeton etu voidaan antaa etu- tai jälkikäteen);
- vaikka perusteeton etu ei ole muodoltaan rahan luovutus (kyse voi olla esineistä, palveluksista, maineen edistämisestä ym.);
- edunsaaja voi olla julkisen tai yksityisen sektorin työntekijä.

Oikeudelliset puitteet

Kaikissa maissa on:

- ensinnäkin lakeja, joissa määritellään korruptio ja vahvistetaan kyseisestä rikoksesta määrättävät seuraamukset, joiden määrääminen kuuluu kyseisen maan paikallisten viranomaisten toimivaltaan;

(1) Lähde: Lahjontaa koskeva Euroopan neuvoston siviilioikeudellinen yleissopimus, hyväksytty 4.11.1999 ja voimaantulo 1.11.2003.

- ja joissain maissa lisäksi (kuten: Yhdysvalloissa⁽²⁾, Yhdistyneessä kuningaskunnassa⁽³⁾, Ranskassa⁽⁴⁾) lakeja, joiden soveltamisala ulottuu niiden omaa aluetta laajemmalle ja jotka antavat näiden maiden viranomaisille mahdollisuuden määrätä seuraamuksia korruptiotoimista, joihin henkilöt tai yhtiöt ovat syyllistyneet maiden rajojen ulkopuolella. Näitä sääntöjä rikkovat henkilöt altistuvat tällä tavoin oikeustoimille samaan aikaan useissa maissa samoilla perusteilla;
- sekä kansainvälisiä yleissopimuksia, joihin nämä maat ovat liittyneet.

Korruptiotorjunnan käytännestännöstössä ei käsitellä kaikkia paikallisia lainsäädäntöjä, jotka voivat olla tämän säännösten sääntöjä tiukempia. Jokaisen konsernin työntekijän on tiedusteltava oman yksikkönsä toimivaltailta osastoilta paikallisesti sovellettavista laeista.

Korruptio ja siihen liittyvät lainvastaiset toimet

Korruptioon liittyy usein sellaisia lainvastaisia toimia kuten vaikutusvallan väärinkäyttö, suosinta, virheellisen tilinpäätöksen esittäminen, yhtiön varojen väärinkäyttö, kiristys, virka-aseman väärinkäyttö, laitton rikastuminen. Nämä teot ovat lähtökohtaisesti rikoksia useimmissa maissa, ja ne voivat antaa viitteen korruptiotoimesta. Tämän vuoksi jokaisen työntekijän on oltava erittäin valppaana.

Eturistiriidat

VINCIN Eettisissä toimintaohjeissa vahvistetaan eturistiriitojen ennaltaehkäisyä koskevat säännöt.

Konsernin työntekijät voivat nimittäin saada ehdotuksia, tarjouksia tai lahjoja ulkopuolisilta (esimerkiksi tavarantoimittajilta, alihankkijoilta, palveluntarjoajilta). Tällöin he voivat olosuhteista riippuen joutua eturistiriitatilanteeseen, joka voidaan tietyissä tilanteissa rinnastaa lahjuksen ottamiseen.

Työntekijän ammatillinen tehtävä ei saa joutua ristiriitaan hänen henkilökohtaisen etunsa kanssa. Jos tällainen tilanne ilmenee, kyseisen työntekijän on ilmoitettava asiasta välittömästi esimiehelleen.

(2) Yhdysvaltojen "Foreign Corrupt Practices Act" eli "FCPA" koskee paitsi Yhdysvaltojen kansalaisia ja asukkaita myös oikeushenkilöitä ja luonnollisia henkilöitä, jotka käyttävät viestintä- tai maksuvälineitä, joihin sisältyy tapahtuma Yhdysvaltojen kautta (USD:n käyttö, sähköpostien käyttö, matkat Yhdysvaltoihin ym.) tai joiden voidaan osoittaa osallistuneen salaliittoon (määritelmä ei ole tyhjentävä).

(3) Yhdistyneen kuningaskunnan "UK Bribery Act" -lain säännökset sallivat tietyin edellytyksin ulkomaalaisten henkilöiden syyttämisen ulkomailla tehdyistä teoista. Se koskee ulkomaalaisia yhtiöitä, joiden toiminta tapahtuu kokonaan tai osittain Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

(4) Laki N:o 2016-1691, annettu 9. päivänä joulukuuta 2016, avoimuudesta, korruption torjunnasta ja talouselämän nykyaikaistamisesta (josta Ranskassa käytetään nimitystä "Sapin II -laki"). Ranskan oikeusviranomaiset voivat syyttää Ranskan kansalaisia rikoksista, jotka on tehty Ranskassa tai ulkomailla, samoin ulkomaalaisia Ranskassa tai ulkomailla tehdyistä rikoksista, sikäli kuin he asuvat tavanomaisesti Ranskassa tai harjoittavat osaa ammatillisesta toiminnastaan Ranskassa.

Korruption torjunta kuuluu kaikille

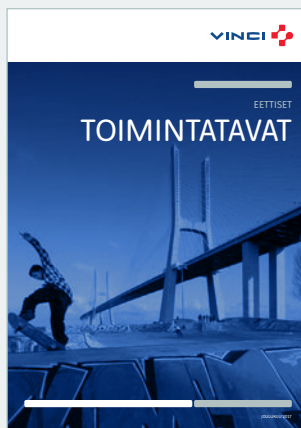
Korruptiosta aiheutuu yrityksille ja niiden työntekijöille merkittäviä riskejä seuraamusten (vankeusrangaistus, huomattava sakko, liiketoimintakielto, sulkeminen julkisten hankintasopimusten ja/tai kansainvälisen rahoituksen ulkopuolelle ym.) ja maineen suhteen.

Rikosoikeudellisten seuraamusten ohella korruptiosta voi aiheutua myös siviili- ja sopimusoikeudellisia seurauksia (sopimusten irtisanomisia, vahingonkorvauksia ulkopuolisten kärsimistä haitoista ym.).

Jokaisen konsernin työntekijän odotetaan:

- tutustuvan Eettisiin toimintaohjeisiin ja Korruptiotorjunnan käytäntesäännöstöön;
- osallistuvan korruption torjunnan koulutukseen konsernin sisällä (muun muassa eOppimisen moduulien muodossa), omassa yhtiössään tai yksikössään.

🔹 **Jokaisen konsernin yksikön ja jokaisen työntekijän on omalta osaltaan otettava käyttöön tämä korruptiotorjunnan menettely.**

🔹 **Eettiset toimintaohjeet ja eOppimisen moduulit ovat kaikkien työntekijöiden käytettävissä VINCI-intranetissä.**

KORRUPTIORISKIT KONSERNIN ERIKOISALOILLA

VINCI-konsernin yhtiöiden toimintaan kuuluu julkishallinnon viranomaisille tai yksityisille asiakkaille kuuluvia infrastruktuureja ja välineitä koskevien sopimusten ja hankintasopimusten tekeminen ja täytäntöönpano kaikkialla maailmassa.

Näiden toimintojen yhteydessä esiintyvissä erilaisissa tilanteissa työntekijät voivat kohdata korruptioriskin. Esimerkkejä yleisistä tilanteista, joissa voi esiintyä korruptiotoimia, on esitetty jäljempänä.

Julkisten tai yksityisten hankkeiden, sopimusten tai julkisten hankintasopimusten yhteydessä

KORRUPTIOTOIMIIN MAHDOLLISESTI JOHTAVA SYY:

- Pyritään edistämään sopimuksen tai hankintasopimuksen saantia.
- Pyritään pääsemään etuoikeutettuun asemaan (puolueelliset esikarsintasäännöt, tilauksen myöntämiskriteerit, sopimusmekanismit).
- Pyritään saamaan aikaan suotuisia päätöksiä (pidentämään määräaikoja, saamaan lisätöitä, vahvistuksia määrille, sopimusmuutoksia, reklamaatioita, töiden kiistanalaista vastaanottoa ym.).

Korruption muodot

Lupaus **perusteettomasta edusta** sille, joka myöntää sopimuksen tai hankintasopimuksen tai joka osallistuu myöntämiseen:

- rahan maksaminen;
- lahjat (ylellisyysesineet, sairaalakulut, lasten koulutuskustannukset ym.);
- erilaisten kustannusten maksaminen;
- lupaus työ-/harjoittelupaikasta välittömästi tai myöhemmin;
- vieraanvaraisuuskulut (virkistysmatkat, läheisten kutsuminen mukaan, rahallisesti erittäin arvokkaat kutsut);
- mesenaatti- tai sponsorointitoiminta, joka kohdistuu myös päättäjään;
- ym.

Konkreettisia esimerkkejä

- Edun **saajana** voi olla:
 - asiakkaan edustaja;
 - asiakkaan edustaja (neuvotteleva insinööri, rakennushankkeen valvoja ym.);
 - tai tämän nimeämä ulkopuolinen (vanhempi, lapsi, bulvaani, postilaatikkoyhtiö ym.).

- Lupaus voi olla **piilotettu sopimukseen, jonka tarkoitus vaikuttaa lailliselta**, mutta jossa sovitaan liian suuriksi merkityistä palvelusuoritteista. Seuraavanlaisia sopimuksia voidaan tällä tavoin käyttää välineenä korruptiotoimille (luettelo ei ole tyhjentävä):
 - kaupallinen tukisopimus;
 - tutkimussopimus;
 - palvelujen tarjoamista koskeva sopimus;
 - alihankintasopimus;
 - toimitussopimus.

Jos lupauksen tai rahanmaksun tekee ulkopuolinen (yhteisyrityksen/ yhteenliittymän kumppani, toinen alihankkija, tavarantoimittaja, asiamies ym.) yrityksen lukuun tai yrityksen suostumuksella, yrityksen vastuu voidaan määrittää rikoskumppaniksi tai avunantajaksi rikokseen.

🔵 Vaikutetaan kiistan sovintoratkaisun tai oikeudellisen ratkaisun päätöksentekoprosessiin.

Korruption muodot

Luvataan perusteeton etu:

- tuomarille;
- välimiehelle;
- sovittelijalle;
- oikeuden asiantuntijalle.

Konkreettisia esimerkkejä

Samat kuin edellä.

🔵 Nopeutetaan asiakkaan tavanomaista toimintaa tai päätöksiä (esim. palvelukäskyä, maksua, urakoiden loppuhyväksyntää, varaumien poistamista ym.).

Korruption muodot

Lupaus maksusta tai vaatimattomankin (rahallisen tai muun) etuuden maksu tarkoituksena kannustaa saajaa suorittamaan työnsä nopeasti (myös "voitelurahaksi" kutsuttu).

Suhteissa virkamiehiin

KORRUPTIOTOIMIIN MAHDOLLISESTI JOHTAVA SYY:

► Pyritään saamaan (nopeammin):

- palvelu(s);
- hallinnollinen lupa;
- lupa (tuontilupa, työlupa);
- edullinen verokohtelu;
- rikkomusten seuraamusten maksu;
- muunlainen suosiva päätös.

Korruption muodot

Lupaus maksusta tai vaatimattomankin etuuden maksu tarkoituksena kannustaa saajaa suorittamaan työnsä nopeasti (myös ”voitelurahaksi” kutsuttu).

Muut tilanteet

KORRUPTIOTOIMIIN MAHDOLLISESTI JOHTAVA SYY:

► Pyritään saamaan rahoitusta.

Korruption muodot

Maksetaan rahaa tai annetaan muuta aineellista etua jollekin päättäjälle.

MENETTELYTAPASÄÄNNÖT JA NEUVOT

Korruptio on kielletty kaikissa muodoissaan.

Kukaan VINCI:n työntekijä ei saa myöntää suoraan tai epäsuorasti ulkopuoliselle eikä vastaanottaa itse perusteettomia etuja näiden laadusta ja välineestä riippumatta tarkoituksena saada tai pitää kaupallinen toimi tai erityiskohtelu.

Jokaisen työntekijän on vältettävä suhteita sellaisin ulkopuolisiin tahoihin, jotka voivat saattaa hänet henkilökohtaiseen kunniavelkaan ja aiheuttaa epäilyjä hänen lahjomattomuudestaan. Työntekijän on niin ikään varottava altistamasta tällaiselle tilanteelle ulkopuolista tahoa, jonka hän yrittää vakuuttaa tai saamaan tekemään kaupan jonkin VINCI-konsernin yhtiön kanssa.

Konsernin työntekijät eivät **koskaan** saa oma-aloitteisesti tarjota perusteettomia etuja, jotka voidaan katsoa korruptioksi. He voivat silti joutua erilaisiin tilanteisiin, joissa heihin kohdistuu ulkopuolisista tahoista lähtöisin olevia pyyntöjä. Käytännösäännöstössä selvitetään **oikeanlainen käyttäytyminen** tällaisissa tapauksissa.

Tämä luku koskee menettelytapasääntöjä ja neuvoja, joita on käytettävä seuraavissa riskitilanteissa:

- asiakassuhteet julkisten tai yksityisten sopimusten/hankintasopimusten yhteydessä;
- palvelun suorittajan käyttö;
- voiteluraha;
- liikelahjat ja kutsut;
- poliittinen osallistuminen, mesenaattitoiminta, sponsorointi.

Alla oleva selite toimii oppaana työntekijöille riskiä arvioitaessa:

SUURI RISKI

MAHDOLLINEN RISKI

Sallitun tai kielletyn käyttäytymisen tyhjentävää luetteloa on mahdoton laatia, koska esiintyviä tilanteita ja ympäristöjä on paljon. Jokaisen työntekijän ja jokaisen yksikön on käytettävä harkintaa ja maalaisjärkeä. Viereinen selite toimii oppaana työntekijöille riskiä arvioitaessa.

Yleisesti ottaen jokaisen työntekijän, joka joutuu tilanteeseen, jossa hän on epävarma oikeasta käyttäytymisestä, on noudatettava seuraava perussääntö:

AVOIMUUS

Älä pyri ratkaisemaan asiaa yksin. Puhu siitä esimiehellesi tai muille asiassa avustaville päteville henkilöille (lakiasianosasto tai eettisten asioiden yhteyshenkilö) omassa yksikössä, yhtiössä tai konsernissa.

Asiakassuhteet julkisten tai yksityisten hankkeiden, sopimusten tai hankintasopimusten yhteydessä

Sopimusten neuvottelu ja täytäntöönpano ei saa johtaa käytökseen tai seikkoihin, jotka voidaan katsoa aktiiviseksi tai passiiviseksi korruptioksi tai osallisuudeksi vaikutusvallan väärinkäyttöön tai suosimiseen.

Mitään lainvastaista maksua (tai muunlaista etuutta) ei voida suorittaa suoraan tai epäsuorasti julkisen tai yksityisen sektorin asiakkaan edustajalle millään perusteella.

Korruptioriski voi ilmetä milloin tahansa, kun vaikutus- tai päätösvalan haltija päättää hyödyntää sitä rahallisesti väärin perustein. Joka tapauksessa VINCIn työntekijöiden on käytettävä maalaisjärkeä ja oltava valppaita, jotta he välttävät joutumasta tällaiseen tilanteeseen ja pysyvät periksiantamattomina.

MENETTELYTAPASÄÄNNÖT:

Edellä annetun kiellon ehdoton noudattaminen.

Tähän sääntöön ei ole yhtään poikkeusta. Lupaa ei voi myöntää:

- työntekijän esimies;
- eikä yrityksen eettisistä asioista vastaava henkilö.

Ohjeita

Lahjuspyynnön yhteydessä seuraavista toimista voi olla hyötyä:

- selvitetään, etteivät konsernin eettiset säännöt salli myönteistä reagointia pyyntöön;
- muistutetaan, että maksu voisi altistaa pyytäjän, työntekijän ja yrityksen ankarille seuraamuksille, muun muassa rikoslain nojalla;
- vaaditaan pyynnön esittäjää tekemään se virallisesti, kirjallisesti ja hänen henkilöllisyytensä ja pyyntönsä kohde mainiten ja hänen esimiehensä allekirjoituksella vahvistettuna; tämä yleensä saa henkilön luopumaan aikeistaan;
- varoitetaan asiakkaan vastuuhenkilöä ja kerrotaan, että pyyntö voi vaarantaa projektin etenemisen ja että hänen on puututtava asiaan keskeyttääkseen sen.

Valppausvaatimus.

Ohjeita

Konsernin työntekijöiden on pysyttävä valppaina, eivätkä he saa hyväksyä lainvastaaisia käytäntöjä, joihin yhtiömiehet, yhteistoimintatahot tai kumppanit voivat ryhtyä ja joita he voivat saada tietoonsa.

Palvelun suorittajan käyttö

Palvelun suorittajan käytöstä on tehtävä due diligence -tutkimus palvelun suorituksen ja sen suorituspaikan luonteen mukaisesti. Due diligence -tutkimuksessa selvitetään palvelun suorittajan luotettavuus, tehtävän sopimuksen laillisuus ja maksun oikeasuhtaisuus palvelun suoritteeseen nähden.

Palvelun suorittajan (alihankkijan, tavarantoimittajan, konsultin, kaupallisen asiamiehen ym.) käyttö tiettyihin suorituksiin on yleistä, mutta sekin voi olla keino peitellä korruptiotilanteita. **Liiallinen palkkio tai määriltään liian suuri lasku voi nimittäin oikeuttaa epäilyn lahjuksesta (piilotetusta palkkiosta).** On oltava siis erittäin valpas.

MENETTELYTAPASÄÄNNÖT:

➤ Palvelun suorittajan käytön on oltava laillista.

Ohjeita

Palvelun suorittajan käytön laillisuus edellyttää, että odotetut suoritukset ovat lainmukaisia ja perusteltuja ja vastaavat yrityksen tai projektin todelliseen tarpeeseen sen sisäisten sääntöjen mukaisesti ja että hinta vastaa suoritettuja palveluja.

Palvelun suorittajan käyttö ei saa esimerkiksi perustua tarkoitukseen hankkia julkishallinnon virkamieheltä laittomasti saatua luottamuksellisia tietoja.

➤ Palvelun suorittajan toimintaehdot eivät saa olla omiaan herättämään epäilyä palvelun suorittajaa käyttävän yrityksen rehellisyydestä.

Ohjeita

Palvelun suorittajan käyttö edellyttää ennalta tiettyjä tarkistuksia ja varotoimia:

- palvelun suorittajan luotettavuudesta/maineesta on tehtävä ennalta due diligence -tutkimus palvelun suorittajan aiheuttaman riskin mukaan. Due diligence -tutkimuksen laadun määrittää operatiivinen yksikkö oman riskinkartoituksensa perusteella. Uusille palvelun suorittajille suositellaan järjestelmällistä tutkimusta;
- on tarkistettava palvelun suorittajan taloudellinen ja tekninen valmius selviytyä odotetuista suoritteista, erityisesti vastaavien tarjousten tutkimuksen aikana havaittujen markkinakäytäntöjen suhteen;
- palvelun suorittajan käytön olosuhteiden on oltava lainmukaiset;
- palvelun suorittajalta odotetut suoritukset on tarkennettava sopimuksessa (katso jäljempänä).

► Sopimussuhteen on oltava yksiselitteinen.

Ohjeita

Sopimuksessa, jonka yritys ja palvelun suorittaja tekevät, on mainittava:

- odotettujen suoritteiden tarkka määritelmä;
 - suoritteiden suhteen kohtuullinen ja johdonmukainen palkkio. Tekniset suoritteet (tutkimukset, alihankinta ym.) voivat nimittäin johtaa ylilaskutukseen lainvastaisessa tarkoituksessa. Konsernin työntekijöiden on varottava sallimasta tällaisia käytäntöjä nimenomaisesti ja hiljaisesti;
 - avoimet maksujärjestelyt (laskujen suoritus palvelun suorittajan viralliselle pankkitilille sen sijoittautumismaassa);
 - selvä sitoumus noudattaa konsernin eettisiä sääntöjä varustettuna sopimuksen automaattisella irtisanomislausekkeella, jota sovelletaan, mikäli palvelun suorittaja rikkoo konsernin eettisiä sääntöjä;
 - toteutuneiden suoritteiden dokumentoitu seuranta;
 - toteutuneiden suoritteiden pysyvä auditointioikeus.
-

► Tehostettu avoimuus.

Ohjeita

Asianomaisen työntekijän on laadittava palvelun suorittajan käytöstä sen muodostaman riskin mukaan selvitys esimiehelle ja yrityksen eettisistä asioista vastaavalle henkilölle.

Palvelun suorittajan palkkio on suoritettava yksiselitteisesti ja tarkasti yrityksen yritystileille.

Voitelurahat

Voitelurahat ovat kiellettyjä – vapaan liikkuvuuden tai turvallisuuden rajoituksia lukuun ottamatta.

”Voitelurahoilla” tarkoitetaan ”*pieniä välityspalkkioita tai lahjoja yksityishenkilöiltä (yksilöiltä, yrityksiltä) virkamiehille tarkoituksena saada palvelu, johon pyytäjällä on joka tapauksessa laillinen oikeus, esimerkiksi nopeuttaa hallinnollista menettelyä, saada lupa tai lisenssi tai jonkin peruspalvelu, kuten puhelinlinjan avaaminen tai vapautus tulleista.*” (lähde: Transparency International).

Tällainen käytäntö johtaa noidankehään, joka heikentää yrityksen eettisiä arvoja, jolloin yritys saattaa altistua yhä tiheämmille ja suuremmille pyynnöille. Ne rinnastetaan korruptioon, ja ovat siksi kiellettyjä hyvin monissa maissa.

Yrityksen ei pidä suorittaa tällaisia maksuja saadakseen etenemään hallinnollisia menettelyjä, jotka eivät ole edullisempaa tai perusteetonta kohtelua vaan pelkästään sitä työtä, josta valtio virkailijoilleen maksaa.

Esimerkkejä voitelurahoista:

- valtiollisen viraston paikallinen edustaja pyytää epävirallista maksua tarkoituksena myöntää lupa tai työ lupa tai nopeuttaa sitä koskevaa prosessia;
- julkisen energiayhtiön työntekijä pyytää maksua verkkoon liittämiseksi;
- tullivirkailija asettaa laitteiston tullauksen ehdoksi kuvitellun erityismaksun suorittamisen, jonka jälkeen laitteisto vapautetaan nopeasti.

MENETTELYTAPASÄÄNNÖT:

🔵 Voitelurahat on kielletty.

Ohjeita

Jos virkamies pyytää voitelurahaa, siitä on kieltäydyttävä.

Selvitä pyytäjälle:

- etteivät konsernin eettiset säännöt salli myönteistä reagoitua tilanteeseen;
- että pyyntö on lainvastainen (ainakin valtaosassa maita) ja että lain mukaan toimi voisi olla moitittava ja altistaa pyytäjän, työntekijän ja yrityksen vakaville seuraamuksille muun muassa rikoslain nojalla;
- etteivät hallinnolliset menettelyt, joiden suorittamista sinä odotat, ole edullisempaa tai perusteetonta kohtelua vaan pelkästään sitä työtä, josta valtio edustajilleen/virkailijoilleen maksaa. Mikäli pyynnöt toistuvat, vaadi pyyntö virallisena (joka todennäköisesti saa henkilön luopumaan siitä):
 - kirjallinen pyyntö, jossa mainitaan pyytäjän henkilöllisyys;
 - jossa on nimenkirjoittajan vahvistus;
 - jossa käytetään virallista kirjepaperia.

Jos kirjallinen jälki saadaan, ilmoita asiasta esimiehellesi. Yritys ryhtyy tällöin tarvittaviin toimiin, jotta sen oikeuksia kunnioitetaan laillisia teitä.

► Poikkeus: turvallisuuteen ja liikkumisvapauteen liittyvät riskit.**Ohjeita**

Mikäli voitelurahan maksaminen on tarpeen työntekijöiden fyysisen turvallisuuden ja liikkumisvapauden varmistamiseksi, se voidaan maksaa.

► Ilmoita asiasta asiakkaalle.**Ohjeita**

- varoita asiakastanne ja ilmoita, että nämä pyynnöt voivat vaarantaa projektin etenemisen, sikäli kuin hän ei puutu asiaan niiden pysäyttämiseksi;
 - neuvottele asiakkaan kanssa ennakoon, että sopimukseen sisällytetään lauseke, jonka perusteella asiakas avustaa erilaisissa tarpeellisissa hallinnollisissa luvissa tai hoitaa ne kokonaan. Mikäli lupia ei saada määräajoissa, tämä vaikuttaa lisäksi suunnitteluun (töiden alkaminen myöhässä ym.). Lauseke on tarkennettava ja sisällytettävä sopimukseen;
 - sisällytä sopimukseen, suunnitelmiin mahdollisuuksien mukaan erilaisten hallinnollisten lupien saamiseen tarvittavat määräajat;
 - hae useita hallinnollisia lupia mahdollisuuksien mukaan samalla kertaa, jotta virkamiehen on vaikeampi kieltäytyä;
 - solmi hyvät suhteet kansallisiin ja paikallisiin valtiovallan organisaatioihin;
 - ota viranomaisten kanssa esiin paikallisilta virkamiehiltä lähtöisin olevat maksupyynnöt ja niiden tapa niiden esiintymisen estämiseksi.
-

► Avoimuus.**Ohjeita**

Ilmoita vaikeuksista heti esimiehellesi ja yrityksen eettisistä asioista vastaavalle henkilölle.

Liikelahjat ja kutsut

Lahjoja ja kutsuja voidaan tarjota tai hyväksyä, kun niiden arvo on nimellinen tai pieni suhteessa olosuhteisiin ja sikäli kuin ne eivät ole omiaan herättämään epäilyksiä lahjoittajan rehellisyydestä tai saajansa puolueettomuudesta.

Lahja

Lahjoja ovat kaikenlaiset luontaisuuoritteet, jotka voidaan katsoa palkkioksi jostain. Niitä voivat olla:

- aineellisen esineen luovutus (kello, kuulakärkikynä, kirja ym.);
- jonkin kulun maksaminen edunsaajan puolesta (matkakulut, matkalasku, muunlaiset menot).

Kutsu

Kutsuja ovat kaikenlaiset suhdetoiminnan toimet, joiden tarkoituksena on saada edunsaaja nauttimaan miellyttävästä, joko yksinomaan tai osin ammattiin liittyvästä tapahtumasta.

Kutsujen kohteina voivat olla:

- ruokailu ravintolassa;
- esitys;
- matka.

Vaikka liikelahjojen tarjoaminen katsotaan usein kohteliaisuudeksi ja tapa on yleinen, on oltava erityisen valpas, jottei kyseinen tapa aiheuta eturistiriitaa ja jottei sitä voida rinnastaa korruption yritykseen tai korruptioitoimeen.

Seuraavassa esiteltäviä periaatteita on sovellettava kaikkiin lahjoihin ja kutsuihin, jotka esitetään suoraan tai välillisesti kolmannen tahon kautta.

MENETTELYTAPASÄÄNNÖT:

► **Harkittavana olevan lahjan tai kutsun on oltava paikallisesti sovellettavassa laissa hyväksytty.**

Ohjeita

Varmistu, että lahjan tai kutsun luovutus ei ole kiellettyä sovellettavassa laissa esimerkiksi edunsaajan aseman vuoksi.

► **Harkittavana olevan lahjan tai kutsun on oltava yrityksen periaatteiden mukainen.**

Ohjeita

Varmista tästä säännöstöstä ja yrityksessä voimassa olevista asioita koskevista periaatteista.

Konsernin yksiköt voivat vahvistaa tapahtumakohtaisia ja ajallisia enimmäisrajoja sovellettavan lainsäädännön salliessa.

► **Yhteyteen/olosuhteisiin on kiinnitettävä huomiota.**

Ohjeita

Lahjan/kutsun tarkoituksena on oltava pelkästään arvostuksen tai yleisen kiitollisuuden ilmaisu.

Sitä ei saa voida tulkita palkkioksi siitä syystä, että yritys on valittu sopimuksen saajaksi.

Arvonsa tai antotiheydensä perusteella lahja/kutsu ei saa herättää epäilyksiä:

- tarjoajansa rehellisyydestä;
- vastaanottajansa puolueettomuudesta;
- eikä aiheuttaa minkäänlaisia epäilyksiä varsinkaan eturistiriidasta;
- tulkinnoista, joiden mukaan se voi kätkeä korruptiotoimen.

► **Lahjat/kutsut on kielletty, kun yritys on juuri solmimassa sopimusta sen yksikön kanssa, johon mahdollinen edunsaaja kuuluu.**

Ohjeita

Korruptionvastaiset lait kieltävät lahjojen toimittamisen ulkopuolisille tahoille tarkoituksena saada perusteeton etu tai käyttää perusteettomasti jonkinlaista vaikutusvaltaa viralliseen tekoon.

► **Erittäin matala-arvoisia tapauksia lukuun ottamatta lahjoja/kutsuja ei voida esittää ilman työntekijän esimiehen ennalta antamaa lupaa.**

Ohjeita

- lahjan/kutsun arvon on oltava nimellinen tai pieni olosuhteisiin nähden;
- on käytettävä harkintaa ja maalaisjärkeä. Mitä merkittävämpi lahja/kutsu on, sitä epäilyttävämpi se on;
- välttä lahjoja ja kutsuja, jotka maalaisjärjellä ajatellen vaikuttavat sopimattomilta.

► **Miten toimia liiallisen tai epäasianmukaisen pyynnön yhteydessä?**

Ohjeita

Kieltäydy ja selvitä:

- etteivät konsernin eettiset säännöt salli myönteistä reagoitua pyyntöön;
- että lain mukaan toimi voisi olla moitittava ja altistaa pyytäjän, työntekijän ja yrityksen vakaville seuraamuksille muun muassa rikoslain nojalla.

► **Asiakkaiden edustajien kutsumisen aterioille on liityttävä ammatilliseen toimintaan.**

Ohjeita

Aterialla on keskusteltava ammatillisista asioista. Ateria on arvoltaan paikallisten normien mukainen tavanomainen liikelounas/-päivällinen.

► **Ateriaan ei saa sisältyä vieraita, jotka eivät liity siihen ammatillisen toiminnan kautta.**

Kieltoon on kaksi poikkeusta:

- työntekijä saa esimieheltään ennakkoluvan;
- tietyt erityisolosuhteet (esimerkiksi projektin merkittävän virstanpylvään juhlistaminen).

Ohjeita

On käytettävä harkintaa ja maalaisjärkeä.

► **Tapahtumakutsujen on oltava luonteeltaan ammatillisia ja tapahtuman järjestäneen VINCI:n työntekijän on oltava läsnä.**

Ohjeita

Käsiteltävien aiheiden on liityttävä ammatilliseen toimintaan (esimerkkeinä yrityksen tuotteiden tai palvelujen myynninedistäminen/esittely).

Kutsut voivat koskea esimerkiksi ammattimessuja, seminaareja, kongresseja, yritystiloissa vierailuja, joihin voi liittyä matka ja kohtuulliset majoituskulut.

Tapahtuma voi sisältää – lisäksi – rentoutumista tai matkailua, mutta tämän osuuden on oltava vähäinen suhteessa matkan tarkoitukseen.

► **Matkoilla ei saa olla mukana kutsutun tai muiden osapuolten ystäviä, vanhempia, puolisoa eikä lapsia.**

Kieltoon on yksi poikkeus:

- työntekijä saa esimieheltään ennakkoluvan.

Ohjeita

On käytettävä harkintaa ja maalaisjärkeä.

► **Tehostettu avoimuus.**

Ohjeita

Kaikista lahjoista tai kutsuista:

- joiden arvo ei ole vähäinen, asianomaisen työntekijän on laadittava ilmoitus esimiehelle ja yrityksen eettisistä asioista vastaavalle henkilölle;
 - on tehtävä yksiselitteinen ja tarkka kirjaus yrityksen yritystileille.
-

Poliittinen osallistuminen, mesenaattitoiminta, sponsorointi

Kaikelle osallistumiselle, olipa se luonteeltaan poliittista, mesenaattitoimintaa tai sponsorointia, on hankittava ennalta lupa kyseisen yksikön johdolta.

Vaikka tällaiset toimet ovat lainmukaisia useimmissa maissa, ne voivat aiheuttaa arvostelua silloin, kun ne liittyvät kiellettyihin vastineisiin, joita yritys saattaa saada suoraan tai epäsuorasti (konsernin muun yhtiön kautta). Yleisesti ottaen julkisen tahon puolesta välillisestikin suoritettavat lahjoitukset tai menot aiheuttavat erityisen suuria riskejä, ja niiden suhteen on oltava erittäin valpas.

Erotellaan seuraavat toimet:

Poliittinen osallistuminen

Tällaisia ovat muun muassa lahjat tai lahjoitukset puolueille, poliittisille tai ammatillisille järjestöille, poliittisten puolueiden vastuuhenkilöille, luottamushenkilöille tai poliittisten tai julkisten virkojen hakijoille.

Nämä maksut ovat kiellettyjä tai tarkasti säänneltyjä.

Yrityksen mesenaattitoiminta

Tällä tarkoitetaan yrityksen antamaan taloudellista, pätevyysellistä tai aineellista tukea, johon ei liity suoran taloudellisen vastineen pyytämistä, organisaatiolle, joka harjoittaa ei-kaupallista toimintaa, tarkoituksena tukea yleishyödyllistä toimintaa (taidetta ja kulttuuria, humanitaarisia ja sosiaalisia hankkeita, tutkimustyötä ym.). Mesenaatin tarkoitus on avoin, hänen toimintansa on periaatteessa pyyteetöntä.

Sponsorointi

Tässä viestintätoiminnassa yritys (kummi tai sponsori) osallistuu rahallisesti ja/tai aineellisesti sosiaali-, kulttuuri- tai urheilutoimintaan saadakseen siitä suoraa hyötyä: sponsoriyrityksen arvojen esilläoloa ja yrityksen tunnettuuden kasvua. Sponsorin osallistumista ei tulkita lahjaksi vaan viestintämenoksi. Sponsorilla on kaupallinen tarkoitus, ja sen toiminnassa on oma etu mukana.

Esimerkkejä riskitilanteista:

- yrityksenne on osallistunut tarjouskilpailuun, jonka järjestäneen julkisen tahon edustaja ehdottaa, että yrityksenne toimisi mesenaattina julkiselle laitokselle, jonka johdossa hänen ystävänsä on;
- vallassa olevan poliittisen puolueen edustaja maassa, jossa lahjoituksia poliittisille puolueille ei sallita, lähestyy yritystänne saadakseen lahjoituksia puolueen toiminnan harjoittamiseksi. Yrityksenne on osallistunut kyseisessä maassa valtakunnalliseen tarjouskilpailuun.

MENETTELYTAPASÄÄNNÖT: **🔵 Jokaisen tässä tarkoitetun lahjoituksen/mesenaattitoiminnan/sponsoroinnin on oltava laillista.**

Ohjeita

Tarkistus on tehtävä kulloinkin sovellettavan lain suhteen.

🔵 Ehdotetun lahjoituksen/yrityslahjoituksen/sponsoroinnin on oltava yhtiön käytäntöjen valtuuttamia.

Ohjeita

Varmista tästä säännöstöstä ja yrityksessä voimassa olevista asioita koskevista periaatteista. Toiminnan päämäärän on oltava yrityksen viestintästrategian kannalta merkittävä.

🔵 Jokaiselle lahjoitukselle/mesenaattitoiminnalle/sponsoroinnille on hankittava yrityksen johdon ennalta antama lupa.

Ohjeita

Kyseisen työntekijän on ilmoitettava kaikista lahjoitus-/mesenaatti-/sponsorointihankkeista esimiehelleen, joka ilmoittaa hankkeesta:

- yrityksen johdolle;
 - yrityksen eettisistä asioista vastaavalle ja;
 - yrityksen viestintäjohdolle.
-

🔵 Tarjouksen tai lahjoitus-/mesenaatti-/sponsorointipyynnön tarkoituksen on oltava laillinen.

Ohjeita

Korruptionvastaiset lait kieltävät lahjoitusten/mesenaattitoiminnan/sponsoroinnin tarjoamisen ulkopuolisille tahoille tarkoituksena saada perusteeton etu tai käyttää perusteettomasti jonkinlaista vaikutusvaltaan viralliseen tekoon.

Olosuhteet, joissa lahjoitukseen/mesenaattitoimintaan/sponsorointiin ryhdytään, tuen suuruus, tuen käytön tiheys eivät saa herättää epäilyksiä:

- tarjoajansa rehellisyydestä;
- vastaanottajansa puolueettomuudesta;
- eivätkä aiheuttaa minkäänlaisia epäilyksiä;
- tulkinnoista, joiden mukaan se voi kätkeä korruptioimen.

Lisäksi **onoltava valpas ympäristön ja olosuhteiden suhteen:** lahjoitukset/mesenaattitoiminta/sponsorointi on kiellettyä, kun yritys on juuri solmimassa sopimusta sen yksikön kanssa, johon mahdollinen pyytjä kuuluu.

Lahjoituksia/mesenaattitoimintaa/sponsorointia ei saa myöskään voida tulkita palkkioksi siitä, että yritys on valittu sopimuksen saajaksi.

🔵 Tehostettu avoimuus.

Ohjeita

Jokaisen lahjoituksen/mesenaattitoiminnan/sponsoroinnin on oltava virallista ja dokumentoitua. Näin esimerkiksi edunsaajan henkilöllisyys ja lahjoituksen/mesenaattitoiminnan/sponsoroinnin suunniteltu käyttö on tarkennettava.

Asianomaisen työntekijän on tehtävä arvio ja seuranta jokaisesta lahjoituksesta/mesenaattitoiminnasta/sponsoroinnista esimiehensä ja yrityksen eettisistä aiheista vastaavan osaston kanssa.

Jokaisesta lahjoituksesta/mesenaattitoiminnasta/sponsoroinnista on tehtävä yksiselitteinen ja tarkka kirjaus yrityksen yritystileille.

TOTEUTUS

Konsernin yksiköiden tehtävä

Jokaisella VINCI-konsernin yksiköllä on vastuu valvoa tämän Korruptiotorjunnan käytäntesäännösten asianmukaista soveltamista.

Sen tehtävänä on arvioida korruptioriskejä, joille se altistuu toiminnan harjoittamiseen tai -maiden, toiminnan luonteen ja sopimuskumppaneidensa mukaan. Arviointi perustuu sisäisen tarkastuksen kanssa yhdessä laadittuun menetelmään.

Työntekijöiden tehtävä

Näiden sääntöjen noudattaminen ja soveltaminen on kaikkien työntekijöiden velvollisuus kunkin omien tehtävien ja vastuiden puitteissa. Jokaisen on oltava valpas paitsi itsensä, myös ympäristönsä, tiiminsä ja alaistensa käyttäytymisen suhteen.

Mikäli näistä säännöistä ja niiden toteutumisesta konsernissa aiheutuu kysymyksiä tai vaikeuksia, jokaisen työntekijän on ilmoitettava asiasta esimiehelleen tai häntä auttamaan kykeneville henkilöille (lakiasianosasto tai eettisistä asioista vastaava henkilö). Työntekijä voi kääntyä myös VINCI:n eettisen yhteyshenkilön puoleen.

Sisäinen varoitusjärjestelmä

Jos työntekijä arvioi, ettei jotain lain tai asetuksen säännöstä tai näitä sääntöjä noudateta tai että sellainen uhkaa, hänen on ilmoitettava asiasta mahdollisimman nopeasti esimiehelleen tai käytettävä yksikkönsä tai konsernin sisäistä ammatillista varoitusjärjestelmää sen sääntöjen, kulloinkin voimassa olevan lain ja yrityksensä sääntöjen mukaisesti.

Kurinpitojärjestely – seuraamukset

Tämän Korruptiotorjunnan käytäntesäännösten säännöt ovat ehdottomia. Konsernissa kukaan ei voi ohittaa niitä omasta asemastaan riippumatta.

Jokaisesta tämän Korruptiotorjunnan käytäntesäännösten vastaisesta toiminnasta voi aiheutua kurinpidollisia seuraamuksia. Sellainen katsotaan **virheeksi, joka oikeuttaa kurinpidollisten seuraamusten määräämisen**, tämän kuitenkin vaikuttamatta yrityksen mahdollisesti vireille panemiin kanteisiin.

Jokainen **korruptiotorjunnan** lakien ja asetusten vastainen toiminta voi lisäksi aiheuttaa kurinpidollisia ja rikosoikeudellisia seuraamuksia kyseiselle työntekijälle ja rikosoikeudellisia seuraamuksia hänen työnantajalleen (esimerkiksi rahallisia seuraamuksia, vankeusrangaistus, sulkeminen julkisten hankintasopimusten ulkopuolelle).

Asianmukaiset seuraamukset ja kanteet riippuvat siitä, mitä kyseiseen työntekijään sovellettavassa laissa säädetään, ja niistä päätetään sovellettavien oikeudellisten menettelyjen mukaisesti ja erityisesti kyseiseen työntekijään sovellettavat oikeudet ja takuut huomioon ottaen.

Tällaisiin seuraamuksiin voi kulloinkin sovellettavan oikeuden puitteissa sisältyä esimerkiksi irtisanominen virheen vuoksi ja vahingonkorvauksia VINCI:n vaatimuksesta, vaikka konserni itse olisi havainnut sääntöjen laiminlyönnin sisäisessä tarkastuksessa.

TODELLISET
ONNISTUMISET
OVAT SELLAISIA,
JOTKA VOIDAAN
JAKAA

VINCI

1973, boulevard de La Défense
CS 10268
F-92757 Nanterre Cedex
Puh.: +33 1 57 98 61 00
www.vinci.com

